

Πατριαρχικόν Μήνυμα επί τη ημέρα προσευχής υπέρ της Προστασίας του Φυσικού Περιβάλλοντος (Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως και Νέας Ρώμης κ.κ. Βαρθολομαίος)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

**Πατριαρχικόν Μήνυμα επί τη εορτή της Ινδίκτου, ημέρα προσευχής υπέρ
της Προστασίας του Φυσικού Περιβάλλοντος**

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ ΚΥΡΙΟΥ

ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Αδελφοί και τέκνα εν Κυρίω,

Χάριτι Θεού εισερχόμεθα σήμερον εις το νέον εκκλησιαστικόν έτος, συνεχίζοντες «δια του αγαπήσαντος ημάς»[1] συμμαρτυρείν και λόγον διδόναι «περί της εν ημίν ελπίδος»[2], ζώντες εν Εκκλησία, εν Χριστώ και κατά Χριστόν, ο Οποίος

επηγγείλατο να είναι μαζί μας «πάσας τας ημέρας έως της συντελείας του αιώνος»[3].

Παρήλθον εικοσιοκτώ έτη από την, συνοδική απόφασι, καθιέρωσιν υπό του Οικουμενικού Πατριαρχείου, της εορτής της Ινδίκτου ως «Ημέρας προστασίας του περιβάλλοντος», κατά την οποίαν εν τω Ιερώ Κέντρω της Ορθοδοξίας αναπέμπονται ευχαί και ικεσίαι «υπέρ της όλης δημιουργίας».

Η σχετική πατριαρχική εγκύκλιος εκάλεσε σύμπαντα τον ορθόδοξον και τον λοιπόν χριστιανικόν κόσμον, όπως αναπέμνη κατά την ημέραν αυτήν ευχαριστηρίους δεήσεις προς τον Κτίστην των όλων δια το «μέγα δώρον της Δημιουργίας»[4] και ικεσίας δια την προστασίαν αυτής.

Εκφράζομεν την χαράν και την ικανοποίησιν της ημετέρας Μετριότητος δια την απήχησιν και την πλουσίαν καρποφορίαν της εν λόγω πρωτοβουλίας της Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας.

Ανεδείξαμεν τας πνευματικές ρίζας της οικολογικής κρίσεως και την ανάγκην μετα-νοίας και επανιεραρχήσεως των αξιών του συγχρόνου ανθρώπου.

Εβεβαιώθη, ότι η εκμετάλλευσις και η καταστροφή της κτίσεως αποτελούν διαστρέβλωσιν και κακήν αλλοίωσιν του χριστιανικού ήθους και όχι αναγκαίαν συνέπειαν της βιβλικής εντολής «αυξάνεσθε και πληθύνεσθε...»[5], ότι η αντιοικολογική συμπεριφορά είναι προσβολή του Δημιουργού και αθέτησις των εντολών Του, και ότι λειτουργεί κατά του αληθούς προορισμού του ανθρώπου.

Δεν είναι δυνατόν να υπάρξη βιώσιμος ανάπτυξις εις βάρος των πνευματικών αξιών και του φυσικού περιβάλλοντος.

Η Αγία του Χριστού Μεγάλη Εκκλησία προέβαλε και προβάλλει το οικοφιλικόν δυναμικόν της Ορθοδόξου ημών πίστεως, αναδεικνύουσα την ευχαριστιακήν χρήσιν της κτίσεως, την λειτουργίαν του πιστού ως «ιερέως» της Δημιουργίας, ο οποίος αδιαλείπτως αναφέρει αυτήν εις τον Κτίστην των απάντων, και την ανυπέρβλητον αξίαν του ασκητικού πνεύματος, ως αντιδότης κατά του συγχρόνου ευδαιμονισμού. Όντως, ο σεβασμός της δημιουργίας ανήκει εις τον πυρήνα της ορθοδόξου παραδόσεως.

Προκαλεί ιδιαιτέραν ανησυχίαν το γεγονός ότι, ενώ είναι βέβαιον ότι η οικολογική κρίσις συνεχώς επιτείνεται, η ανθρωπότης, εν ονόματι της οικονομικής αναπτύξεως και των τεχνολογικών εφαρμογών, κωφεύει εις τας πανταχόθεν εκκλήσεις προς ριζικήν αλλαγήν συμπεριφοράς απέναντι εις την κτίσιν.

Είναι προφανές ότι η προϊούσα αλλοίωσις του φυσικού περιβάλλοντος αποτελεί συνέπειαν ενός συγκεκριμένου προτύπου οικονομικής αναπτύξεως, το οποίον αδιαφορεί δια τας αντιοικολογικάς επιπτώσεις του.

Τα βραχυπρόθεσμα οφέλη από την άνοδον του βιοτικού επιπέδου εις ωρισμένας περιοχάς της υφηλίου, απλώς επικαλύπτουν την αλογίαν της εκμεταλλεύσεως και

συλήσεως της δημιουργίας. Η οικονομική δραστηριότητα, η οποία δεν σέβεται τον οίκον της ζωής, είναι οικο-ανομία και όχι οικο-νομία.

Ο άκρατος οικονομισμός της παγκοσμιοποίησης συμπορεύεται σήμερα με την αλματώδη ανάπτυξιν της επιστήμης και της τεχνολογίας, η οποία, παρά τα πολλά ευεργετήματά της, συνοδεύεται από έπαρσιν έναντι της φύσεως και οδηγεί εις ποικιλομόρφους εκμεταλλεύσεις αυτής.

Ο σύγχρονος άνθρωπος γνωρίζει, αλλά δρα ως να μη εγνώριζε. Γνωρίζει ότι η φύσις δεν αυτοανακαινίζεται εις το διηνεκές, αδιαφορεί όμως δια τας αρνητικές συνεπείας του «τεχνοπωλίου» δια το περιβάλλον.

Αυτό το όντως εκρηκτικόν μίγμα του ακράτου οικονομισμού και του επιστημονισμού, ήτοι της απεριορίστου εμπιστοσύνης εις την δύναμιν της επιστήμης και της τεχνολογίας, επιτείνει τους κινδύνους δια την ακεραιότητα της δημιουργίας και δια τον άνθρωπον.

Η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος της Ορθοδόξου Εκκλησίας, σοφώς και σαφώς κατωνόμασε τους κινδύνους της «ιδιονομίας της οικονομίας», της αυτονομήσεως αυτής από τας ζωτικές ανάγκας του ανθρώπου, αι οποίαι υπηρετούνται μόνον εντός βιωσίμου φυσικού περιβάλλοντος, και προέτεινε μίαν οικονομίαν «τεθεμελιωμένην εις τας αρχάς του Ευαγγελίου»[6] και την αντιμετώπισιν του συγχρόνου οικολογικού προβλήματος «επί τη βάσει των αρχών της χριστιανικής παραδόσεως»[7].

Η παράδοσις της Εκκλησίας απαιτεί, ενώπιον των συγχρόνων απειλών, «ριζικήν αλλαγὴν νοοτροπίας και συμπεριφοράς» απέναντι εις την κτίσιν, πνεύμα ασκητισμού, «ολιγαρκείας και εγκρατείας»[8], έναντι της «απληστίας»[9], της «θεοποίησης των αναγκών και της κτητικής στάσεως»[10].

Η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος ανεφέρθη μετ' ἐμφάσεως και εις τας «κοινωνικάς διαστάσεις και τας τραγικάς επιπτώσεις της καταστροφῆς του φυσικού περιβάλλοντος»[11].

Ακολουθούντες τας αποφάσεις της Συνόδου ταύτης, υπογραμμίζομεν, εις την παρούσαν εγκύκλιόν μας, την στενήν συνάφειαν των περιβαλλοντικών και των κοινωνικών προβλημάτων και την κοινήν ρίζαν αυτών εν τη χωρίς Θεόν «άφρονι καρδία», εν τη πτώσει και αμαρτία, εν τη κακή χρήσει της θεοσδότου ελευθερίας του ανθρώπου.

Της καταστροφής της φύσεως και της κοινωνίας προηγείται πάντοτε μία εσωτερική «ανατροπή των αξιών», μία πνευματική και ηθική καταστροφή.

Όταν το έχειν κυριεύση τον νουν και την καρδίαν μας, τότε η στάσις μας τόσον έναντι του συνανθρώπου, όσον και προς την κτίσιν, είναι αναποφεύκτως κτητική και ανοίκειος.

Το «σαπρόν δένδρον» ποιεί, κατά το Βιβλικόν, πάντοτε «καρπούς πονηρούς»[12].

Τονίζομεν, αντιστοίχως, ότι και ο σεβασμός προς την κτίσιν και προς τον άνθρωπον έχουν την αυτήν πνευματικήν πηγήν και αφετηρίαν, την εν Χριστώ δηλαδή ανακαίνισιν του ανθρώπου και την κεχαριτωμένην ελευθερίαν του.

Ως η καταστροφή του περιβάλλοντος και η κοινωνική αδικία συμπορεύονται, έτσι και η οικοφιλική συμπεριφορά και η κοινωνική αλληλεγγύη είναι αδιαίρετοι.

Είναι αυτονόητον, ότι δια την αντιμετώπισιν της συγχρόνου πολυδιαστάτου κρίσεως του ανθρώπου, του πολιτισμού του και του οίκου του, απαιτείται πολύπλευρος κινητοποίησης και κοινή προσπάθεια.

Όπως όλα τα μεγάλα προβλήματα, ούτω και αι σοβούσαι αλληλοπεριχωρούμεναι κρίσεις του φυσικού περιβάλλοντος και της κοινωνίας, είναι αδύνατον να αντιμετωπισθούν χωρίς την διαχριστιανικήν και διαθρησκευτικήν συνεργασίαν.

Ο διάλογος είναι εδώ πρόσφορος χώρος δια να αναδειχθούν αι υπάρχουσαι οικοφιλικαί και κοινωνικαί παραδόσεις, δια οικολογικήν και κοινωνικήν ευαισθητοποίησιν, καθώς και δια εποικοδομητικήν κριτικήν της αποκλειστικώς τεχνολογικής και οικονομικής προόδου και των ατομοκεντρικών και κοινωνιοκρατικών προτύπων, εις βάρος της κτίσεως και του πολιτισμού του προσώπου.

Κατακλείοντες, υπογραμμίζομεν και πάλιν το αδιαίρετον του σεβασμού προς την δημιουργίαν και προς το ανθρώπινον πρόσωπον, καλούμεν πάντας τους ανθρώπους καλής θελήσεως εις τον καλόν αγώνα δια την προστασίαν του φυσικού περιβάλλοντος και την εδραίωσιν της αλληλεγγύης, και δεόμεθα προς τον αγαθοδότην Κύριον, πρεσβείαις της Παναγίας της Παμμακαρίστου, να χαρίζη εις τα τέκνα αυτού «καύσιν καρδίας υπέρ πάσης της κτίσεως»[13] και «παροξυσμόν αγάπης και καλών έργων»[14].

,βιζ' Σεπτεμβρίου α'

Ο Κωνσταντινουπόλεως διάπυρος προς Θεόν ευχέτης πάντων υμών

1. Ρωμ. η , 38
2. πρβλ. Α Πέτρ. γ , 15
3. Ματθ. κη , 20
4. Εγκύκλιος επί τη εορτή της Ινδίκτου, 1/9/1989
5. Γεν. α , 22
6. Εγκύκλιος, §15
7. ό. π., §15
8. Η Αποστολή της Ορθοδόξου Εκκλησίας εις τον σύγχρονον κόσμον, §10
9. ό. π., §10
10. Εγκύκλιος, §14
11. ό. π.
12. Ματθ. ζ', 17
13. Ισαάκ ο Σύρος, Τα ευρεθέντα ασκητικά, Λόγος, πα
14. Εβρ. ι', 24